

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2352/2021
16.12.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Тајане Матковић Стефановић и Тајане Миљуш, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., коју заступа пуномоћник Марко Вребац, адвокат из ..., против туженог „Business international station“ д.о.о. Београд, кога заступа пуномоћник Јасмин Душтинац, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1325/20 од 05.03.2021. године, у седници већа одржаној дана 16.12.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1325/20 од 05.03.2021. године у делу става првог изреке, којим је потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П1 839/19 од 24.12.2019. године у ставу првом изреке.

ДЕЛИМИЧНО СЕ УСВАЈА ревизија туженог па **СЕ ПРЕИНАЧУЈЕ** пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 1325/20 од 05.03.2021. године у делу става првог изреке, којим је потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П1 839/19 од 24.12.2019. године у делу става трећег изреке, којим је обавезан тужени да тужиљи на име накнаде штете уместо враћања на рад исплати износ од 96.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 24.12.2019. године и **ПРЕСУЂУЈЕ:**

ОДБИЈА СЕ тужбени захтев тужиље, којим је тражено да се тужени обавезе да тужиљи на име накнаде штете уместо враћања на рад исплати износ од 96.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 24.12.2019. године, као неоснован.

У преосталом делу ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1325/20 од 05.03.2021. године, **ОДБИЈА СЕ** као неоснована.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за сразмерну накнаду трошкова парничног поступка.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 839/19 од 24.12.2019. године у ставу првом изреке дозвољено је преиначење тужбе, истакнуто у поднеску од 12.08.2019. године. Ставом другим изреке првостепени суд се огласио апсолутно ненадлежним, па је укинуо све спроведене радње и одбацио тужбу тужиље у делу захтева који се односи на уплату припадајућих пореза. Ставом трећим изреке обавезан је тужени да тужиљи на име накнаде штете уместо враћања на рад исплати износ од 240.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 24.12.2019. године, као дана пресуђења, до исплате. Ставом четвртим изреке обавезан је тужени да тужиљи исплати на име накнаде штете за неисплаћену зараду за период од 06.12.2014. до 12.09.2016. године износе од по 24.000,00 динара месечно, са припадајућом затезном каматом и то по месецима на начин ближе описан у изреци пресуде. Ставом петим изреке обавезан је тужени да тужиљи обрачуна и уплати припадајуће доприносе надлежним фондовима на износе и периоде из става трећег, и то: Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање доприносе за пензијско и инвалидско осигурање, Филијала Београд, Републичком фонду за здравствено осигурање доприносе за здравствено осигурање, Филијала Београд и Националној служби за запошљавање доприносе за случај незапослености, Филијала Београд. Ставом шестим изреке, обавезан је тужени да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 196.570,00 динара са законском затезном каматом почев од дана наступања услова за извршење до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1325/20 од 05.03.2021. године, ставом првим изреке, потврђена је првостепена пресуда у ставу првом, трећем, четвртном, петом и шестом изреке и жалба туженог је одбијена, као неоснована. Ставом другим изреке одбијен је захтев туженог да се обавеже тужиља да плати туженом трошкове другостепеног поступка, као неоснован.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, са позивом и на одредбу члана 404. Закона о парничном поступку.

По оцени Врховног касационог суда ревизија туженог је дозвољена по одредби члана 441 Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11... 18/20, у даљем тексту ЗПП) па није било потребе да се о истој одлучује као о посебној ревизији у смислу члана 404. ЗПП.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је оценио да ревизија туженог није дозвољена у односу на део става првог изреке другостепене пресуде, којим је потврђена првостепена пресуда у делу којим је дозвољено преиначење тужбе, да је ревизија делимично основана у делу захтева за накнаду штете, уместо враћања на рад, за износ од 96.000,00 динара са припадајућом законском затезном каматом, док је у преосталом делу ревизија туженог неоснована.

У првостепеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ревизијом се не указује на остале битне

повреде одредаба парничног поступка, због којих се ревизија, у смислу члана 407. став 1. тач. 2. и 3. истог закона, може изјавити.

Будући да из садржине ревизије произилази да је ревизија изјављена против другостепене пресуде у целини, па и против става првог изреке другостепене пресуде, којом је потврђена првостепена пресуда у ставу првом, којим је дозвољено преиначење тужбе, Врховни касациони суд указује на то да се ревизија не може изјавити због битне повреде одредаба парничног поступка, у смислу члана 374. став 1. Закона о парничном поступку, уколико није учињена пред другостепеним судом, а што конкретно није случај. Следи наведеног, донета је, применом члана 410. став 1. и 2. тачка 5. Закона о парничном поступку, одлука као у ставу првом изреке ове пресуде.

Према чињеничном стању, између парничних странака закључен је уговор о раду дана 01.12.2004. године, на основу кога је тужиља засновала радни однос на одређено време код туженог у трајању од три месеца, почев од 01.12.2004. до 01.03.2005. године за обављање послова на бензинској пумпи Компаније „ОМВ Југославија“ ДОО, која се налази у ... у ... . Парничне странке су дана 02.03.2005. године закључиле уговор о раду којим је тужиља засновала радни однос на неодређено време код туженог почев од 02.03.2005. године за обављање послова на истој бензинској пумпи. Овим уговором тужиља се сагласила да јој у случају реновирања пумпе, које може да настане пре, или после 01.06.2005. године, престане радни однос, или да настави радни однос на бензинској пумпи „ОМВ“ у ул. ... . Уговором је предвиђено и то да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду, ако за то постоји оправдани разлог, који се односи на радну способност запосленог, његово понашање и потребе послодавца и то ако услед технолошких, економских, или организационих промена престане потреба за обављање одређеног посла од стране запосленог. Тужени је руководио наведеном бензинском станицом за рачун и у име „ОМВ“ – франшизе, на основу уговора о експлоатацији бензинске станице од 01.03.2014. године, а „ОМВ Србија“ ДОО је обавестио туженог дана 06.10.2014. године да раскида уговор, који престаје да важи истеком рока од два месеца рачунајући од дана пријема овог обавештења од стране партнера (туженог). С тим у вези, тужени је донео одлуку 14.10.2014. године, којом је констатовано да је раскид уговора о експлоатацији наведене бензинске станице проузроковао укидање неопходних услова потребних за даљу егзистенцију друштва, а самим тим и укидање послова свих радних места која су егзистирала у друштву и чије је место обављања било управо на тој бензинској станици, те сагласно наведеном, од 06.12.2014. године престаје да важи Правилник о систематизацији послова туженог и од тог датума у друштву се укидају радна места, а између осталих и радно место шефа смене и касира, па самим тим престаје потреба за радом седам запослених, међу којима и тужиљи. Решењем туженог број .. од 05.11.2014. године, које је донето на основу члана 175. став 1. тачка 1. и члана 192. Закона о раду, тужиљи је отказан уговор о раду заснован 01.12.2004. године због раскида уговора са послодавцем о експлоатацији станице ОМВ ... у ... од стране „ОМВ Србија“ ДОО, те је тужиљи престао радни однос 06.12.2014. године. Тужиља је најпре била запослена на пословима касирке, да би потом била шеф смене, а њена зарада је износила 24.000,00 динара. Тужени није исплатио тужиљи отпремнину. Наведено решење о отказу тужиља је примила 05.12.2014. године. Тужиља има 38 година, а у периоду 12.12.2014. – 11.09.2016. године била је на евиденцији незапослених лица НСЗ, да би дана 12.09.2016. године засновала радни однос код „D sport System“, Огранак ... . Тужени је водио две бензиске пумпе, од којих је једна била

на у Улици ... у ..., а друга у ... број .. у ... . Не постоји могућност да се тужила врати на рад на бензиској станици у Улици ... из разлога што је раскид уговора за наведену бензиску станицу наступио знатно пре раскида уговора за бензиску станицу у којој је тужила радила. Тужени је активно правно лице. Утврђено је и то да је правноснажном пресудом Првог основног суда у Београду П1 231/15 од 19.06.2017. године, поништено решење туженог о отказу уговора о раду као тужиле, као незаконито.

Имајући у виду утврђено чињенично стање, нижестепени судови су закључили да је тужбени захтев тужиле, након дозвољеног преиначења тужбе, садржан у ставу три, четири и пет изреке првостепене пресуде, основан, те је тужени обавезан да на име накнаде штете уместо враћања на рад исплати тужилу износ од 240.000,00 динара са законском затезном каматом од 24.12.2019. године, као дана пресуђења и исплати на име накнаде штете неисплаћену зараду за период од 06.12.2014. до 12.09.2016. године износе од по 24.000,00 динара месечно, као и припадајуће доприносе надлежним фондовима на досуђене износе накнаде штете. Тужилу је, према становишту нижестепених судова, радни однос престао због престанка потребе за радом тужиле, што произлази из одлуке туженог од 14.10.2014. године, јер је дошло до економских и организационих промена код туженог, због раскида уговора о експлоатацији бензинске станице, који је био закључен између туженог и „ОМВ Србија“. Због тога је тужени био у обавези да тужилу, за чијим радом је престала потреба, исплати отпремнину пре отказа уговора о раду, у складу са одредбом члана 158. став 1. Закона о раду, што није учинио, па је тужени незаконито поступао приликом отказа уговора о раду тужилу, због чега је правноснажно поништено решење о отказу уговора о раду, као незаконито. Према налажењу нижестепених судова, када је правноснажном одлуком утврђено да је запосленом незаконито престао радни однос, то тужилу аутоматски даје право на накнаду штете у висини изгубљене зараде у складу са чланом 191. Закона о раду. Из наведених разлога, нижестепени судови су становишта да тужилу припада право на накнаду штете у висини 10 изгубљених зарада, складу са чланом 191. став 5. Закона о раду, имајући у виду да враћање на рад није могуће у конкретном случају, као и да тужила има 38 година, да је радни однос код туженог засновала 01.12.2004. године и да нема доказа о постојању издржаваних чланова породице. Осим тога, према налажењу нижестепених судова, тужилу припада и право на накнаду штете која се састоји у изгубљеној заради, коју би тужила примала у спорном периоду да јој није незаконито престао радни однос, имајући у виду да је тужила била пријављена на евиденцији незапослених НЗС, али да није била корисник права на новчану накнаду за случај незапослености и да је засновала радни однос код другог послодавца након утуженог периода, дана 12.09.2016. године, све у складу са израженим схватањем у одлукама Уставног суда Уж 776/12 од 11.04.2013. године и Уж 7075/12 од 26.02.2015. године. На досуђене износе накнаде штете у виду изгубљене зараде, тужилу припадају доприноси за обавезно пензијско и инвалидско осигурање, као и за здравствено осигурање и случај незапослености, па су крећући се у границама постављеног захтева, нижестепени судови усвојили тужбени захтев који се односи на уплату доприноса, у складу са одредбама члана 2 и члана 51 Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање.

Основано се ревизијом туженог побија одлука у делу исплате накнаде штете у износу од 4 зараде, што даје износ од 96.000,00, имајући у виду одредбу члана 191. став 7. Закона о раду, док је у преосталом делу ревизија туженог неоснована.

Одредбом члана 191. став 7. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05...75/14) прописано је да ће суд, ако у току поступка утврди да је постојао основ за престанак радног односа, али да је послодавац поступио супротно одредбама закона којима је прописан поступак за престанак радног односа, одбити захтев запосленог за враћање на рад, а на име накнаде штете досудити запосленом износ до шест зарада запосленог.

Врховни касациони суд налази да се у ревизији туженог основано указује на то да је у конкретном случају постојао основ за престанак радног односа, будући да је код туженог дошло до организационих и економских промена, али да је тужени поступио супротно прописаном поступку за престанак радног односа. Наиме, тужени није у конкретном случају поступио у складу са чланом 158. став 1. Закона о раду, те пре отказа уговора о раду, тужиљи исплатио отпремнину, што чини решење о отказу незаконитим, услед чега је исто правноснажно поништено. Међутим, таква незаконитост не утиче на постојање оправданог разлога за престанак радног односа, који се односи на потребе послодавца, у смислу члана 179. став 5. тачка 1. истог закона, због чега тужени не би био дужан да тужиљу врати на рад. Из наведеног разлога, у складу са одредбом члана 191. став 7. Закона о раду, тужиљи припада право на накнаду штете у висини од шест зарада, а не десет зарада - како закључују нижестепени судови услед погрешне примене одредбе члана 191. став 5. истог закона. Из наведених разлога је делимично одбијена ревизија туженог у делу који се односи на досуђени износ од 144.000,00 динара (шест зарада) са припадајућом законском затезном каматом, јер наведени износ тужиљи свакако припада у смислу члана 191. став 7. Закона о раду, а усвојена је ревизија и преиначене су нижестепене пресуде за износ од 96.000,00 динара (четири зараде), у ком делу је овом одлуком одбијен тужбени захтев.

Надаље, насупрот наводима ревидента, правилно нижестепени судови закључују да се напред наведеном накнадом штете супституише реинтеграција и да је иста независна од накнаде штете због изгубљене зараде. Циљ накнаде штете предвиђене одредбом члана 191. став 7. Закона о раду јесте управо супституција услед немогућности враћања на рад, које враћање би свакако припало тужиљи као последица незаконитог отказа, да је могуће. Са друге стране, накнада штете за неисплаћену зараду за период 06.12.2014. – 12.09.2016. године, досуђена у ставу четири изреке првостепене пресуде, који став је правноснажно потврђен, независна је од паушалне накнаде којом се супституише реинтеграција. Право на накнаду штете по основу изгубљене зараде представља последицу незаконитог отказа уговора о раду, који мора бити утврђен правноснажном судском одлуком. У конкретном случају, незаконитост решења о отказу уговора о раду утврђена је правноснажном судском одлуком, па је самим тим основан тужбени захтев којим се потражује исплата изосталих зарада. Нужна правна последица незаконитог отказа услед тога што тужиљи није исплаћена отпремнина јесте накнада штете у висини изгубљене зараде и других примања из радног односа укључених у зараду са порезима и доприносима, које је тужиља била спречена да оствари наведеном незаконитом радњом туженог.

Из наведених разлога одлучено је као у ставу другом и трећем изреке пресуде, на основу члана 414. став 1. и члана 416. став 1. Закона о парничном поступку.

Врховни касациони суд је одбио ревизију у делу оспоравања одлуке о трошковима поступка и захтев тужиоца за сразмерну накнаду трошкова поступка, као у ставу четвртом изреке, с обзиром на то да нема у конкретном случају места примени члана 153. став 2. у вези са чланом 165. став 1. и 2. ЗПП, јер је тужила у претежном делу успела у спору, тако што је поништено решење о отказу уговора о раду као незаконито, да је успела у спору и у погледу накнаде штете у висини изгубљене зараде, те да је претежно успела у спору у делу којим потражује накнаду штете шест изгубљених зарада, уместо реинтеграције, као и законску затезну камату на досуђене износе, а тужени је у односу на све наведено успео у незнатном делу.

**Председник већа-судија
Бранко Станић,с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**